

Skrivnost zelene jame

(čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Slika s čudnimi očmi

Čolnar je čez nekaj časa pristal ob stopnišču neke palače. Tomo in Branko sta izstopila. Gondola se je oddaljila. Kaj sedaj?

Vsepovsod je vladala strah vzbujajoča tišina. Tudi v hiši dona Fernanda se ni nič ganilo. Udarač na vratih, kovinasta levja glava z obročem, potegnjenim skozi gobec, je, tako se jima je zdelo, škodljivo buljila v oba dečka.

»Potrkati nikakor ne smeva,« je rekel Tomo. »Na drug način morava priti v hišo! Če bi samo vedel kako!« Zdajci so se, preden je mogel Branko odgovoriti, odprla težka vrata. Bled mož, oblečen kot služabnik, je stal pred njima. Ko je zagledal viteza v vsej krasoti njunih zlatih oklepov in plapolajočih perjanic, ju je pozdravil z veliko ponižnostjo: »Ali hočeta, plemenita gospoda, k donu Fernandu?« je vprašal in se spoštljivo priklonil. Tomo je z globokim glasom odgovoril: da.

»Mojega gospodarja žalibog ni doma,« je rekel nato služabnik, »toda prav lepo prosim plemenita gospoda, naj vstopita in počakata, da pride don Fernando!«

Tomo je zelo dostojanstveno pokimal z glavo. Služabnik je stopal naprej, obiskovalca sta mu sledila. Hiša dona Fernanda je bila razkošno, toda zelo mračno urejena. Zrak se je zdel vlažen in zatohel, kakor povsod v Esteri. Sveče so razsvetljevale prostore z motno, temačno svetlobo.

Služabnik je peljal viteza v veliko, dvorani podobno sobo in ju pustil sama. Čez nekaj časa je rekel Branko šepetaje: »Ti, tale šlem pa precej krepko pritiska na glavo. Mislim, da bi bilo prav dobro, če bi ju za nekaj časa odložila?« Prestrašen je položil Tomo dlan na prijateljevo z zlatom obdano roko: »Ali si neumen, malček? Vsak trenutek lahko vstopi gospodar! Raje premisliva, kaj prav za prav hočeva tukaj!«

Prisluškovala sta, toda noben šum ni prodril skozi debela, z zavescami pregrnjena vrata.

»Pravcata hiša strahov,« je rekel bojazljivo Branko, »prav lahko si predstavljam, da tu ne stanujejo pravi, živi ljudje!«

Zdaj se je Tomo nenadoma stresel. »Tam!« je zašepetal, »poglej tistole sliko! Oči na sliki so me pogledale!«

Tudi Branko se je ozrl na sliko. Bila je to podoba nekega moža v črni viteški opremi, a brez šlema. Glava je bila zelo spretno naslikana. In resnično, zdelo se je, kakor da bi se temne oči na sliki hudobno zabliskale in se ozrle s presunljivim, zabodenim pogledom na Branka.

»To je gotovo odsev sveč,« je rekel Branko, toda glas ga kar ni hotel ubogati. Tudi na Toma je vplivala privlačnost teh oči, da je stal kakor prikovan in strmel v sliko črnega viteza. Neka neznana sila ga je silila, da je stopil proti sliki. »Za božjo voljo, kaj name-ravaš?« Branka je naenkrat pograbil nepojmljiv strah, poskušal je zadržati prijatelja. Toda zdelo se je, da Tomo ne vidi ničesar drugega kot te naslikane, pa vendar tako čudovito žive oči.

Ker je podoba visela precej visoko, je potisnil Tomo pod njo enega od težkih in bogato izrezljanih stolov in stopil nanj, ropotajoč s svojim zlatim oklepom, da bi si natanko ogledal oči črnega viteza,

ki so bleščale sedaj z mračnim ognjem. Zdelo se je, da se pogled moža na platnu vedno globlje pograza v Tomove oči. Kakor da bi hotel vitez v naslednjem trenutku stopiti iz okvira. Ne da bi se zavedal, kaj dela, je Tomo stegnil roko v bran in se dotaknil pri tem bogato okrašenega okvira. Kako nepopisno pa je bil presenečen, ko se je nagnila slika na stran in se je v odprtini prikazalo strmo, okroglo stopnišče.

Tomo je bil spočetka ves omamljen. Nato pa je pritajeno kriknil od veselja. Nenadoma mu je postalo jasno, da je odkril tajni dohod k sobi, kjer je stanovala Cvetana. Pomignil je Branku. Brez truda se je dala slika črnega viteza zopet zavrteti na prejšnje mesto. Previdno sta pričela plezati v temi po stopnicah navzgor. »Te neprijetne, čudovite oči so bile kažipot!« je zašepetal Tomo. »Samo spoznal tega nisem takoj. Svetloba sveč, ki se je zrcalila v očeh, in umetnost slikarja, vse to je dalo očem ta čudoviti blesk. No, sedaj sva rešena!« »Te stopnice pa kar nimajo konca!« je sopihal Branko. »Nič ne de, stari mož, zato naju pa te stopnice tudi pripeljejo nazaj k Cvetani!« je rekel Tomo in junaško sta stopala naprej. Potipal je v temi in začutil kljuko vrat. Hitro je potrkal. V veliko navdušenje obeh se je oglasil od znotraj Cvetanin prijazni in dobroznani glas: »Naprej!«

Ker sta srečno prestala ta doživljanja, sta zatrdno upala, da bosta prestala tudi vse tiste, ki sta jih imela še pred seboj.

Krmar brez ladje

To je bilo pozdravljanja brez konca in kraja! Cvetana se je smejala in jokala od veselja. »Mislila sem, da vaju ne bom nikoli več videla! Vedela sem, da je dal don Fernando prenesti omaro z uro, v kateri sta tičala, v zakladnico. Mislila sem, da sta tam za težkimi že-

leznimi vrati za vedno pokopana. S krmilarjem Erlenom sva si belila glave, kako bi vama pomagala! Resnično, če bi sedaj sama ne prišla, bi jutri poskusila, da bi vaju rešila. Toda...« prenehala je in si pričela ogledovati svoja prijatelja od nog do glave, »odlično sta opremljena! Oklepe sta seveda zma...«

»Zmahnila, Cvetana, ali bolje rečeno izposodila sva si jih!« jo je veselo prekinil Branko. »V sili krava muhe jé, pravi znani pregovor!«

»Sicer pa zaradi tega Esterci niso postali prav nič revnejši. Biserov in dragih kamnov je v zakladnici več ko fižola pri nas doma v shrambi,« je pripovedoval Tomo. »Branko si je hotel na vsak način nabasati žepe s temi pisanimi dragocenostmi, pa sem mu to odsve-toval. Sicer sva pa vseeno prinesla nekaj s seboj, kar je v tem trenutku za nas veliko bolj važno kakor vsi zakladi Estere!«

»Kaj pa, Tomo? Pripoveduj in ne pusti me čakati!« Cvetana je dobila kar velike oči, tako je bila radovedna.

Počasi je Tomo izvlekel izpod svojega zlatega oklepa porumenel list papirja. »Tu, Cvetana, čitaj in izvedela boš, kaj mislim.«

Cvetana ni mogla takoj razbrati zavite starinske pisave, tako da sta ji morala dečka priti na pomoč. —

Toda ko je prebrala napoved rešitelja potopljenega mesta, je tudi ona radostno vzkliknila: »Otroka, to je vsekakor migljaj usode! Zlati deček! Eden od vaju ga mora predstavljati, to je jasno!«

Najprej moramo vse v miru premisliti in pregruntati,« je rekel Tomo in smeje pristavil: »Predvsem pa naju moraš, Cvetana, nasititi, sicer še umreva od lakote!«

Cvetana je vsa osramočena vstala: »Reveža! Kako sem mogla pozabiti, da nista že toliko časa ničesar zaužila. Takoj bom obvestila Meda, da vama prinese izdatno okrepčilo!«

»Izvrstna misel! Medtem ti bova pa povedala, kako sva v teh zlatih oklepih zopet našla k tebi!«

Opisala sta ji svoj obisk pri visokem svetu mesta in častni napoj iz koralne čaše. »Kar mraz me pretresa, če pomislim, v kakšni nevarnosti sta bila!« je rekla Cvetana.

»Treba je imeti srečo! Sreča je tudi bila, da nama, zlatima vitezoma, ni bilo treba govoriti. Zaradi tega naju najina glasova nista izdala. In potem, da dona Fernanda ni bilo doma! Pomisli, Cvetana, dohod do tvojega skrivališča je pokrit s sliko! Skrito pero v okviru pa

vrti sliko okoli njene osi. Preko malega, okroglega stopnišča se nato dospe do tvoje sobe.«

»Gotovo je to tudi don Fernandova pot! Tu prihaja Medo s prigrizkom za vaju, dečka! Dober tek vama želim. Ko se okrepčata, obiščemo Erlenal!«

Tomo in Branko sta jedla s čudovito slastjo. »Smešno,« je menil Branko, »kako razburljivi dogodki pospešujejo tek!« Tomo se je zasmejal: »Ti imaš pa vedno kakšen izgovor, kadar se pošteno bašeš z jedačo! Toda nič ne de. Danes si to izdatno kosilo pošteno zaslužil!«

Končno je Branko odrinil srebrni krožnik od sebe: »Uf, ne morem več!«

Zdaj pa naprej, naprej dečka, gremo k Erlenu,« je priganjala Cvetana. »Vzemita, prosim, tisti list iz stare knjige s seboj, da se bomo lahko o vsem potrebnem pogovorili!«

Zopet so šli skozi tajna vrata, ki jih je bilo v Cvetanini sobi precej. Prehodili so ozko predsobo, potem pa je Cvetana potrkala na steno. Ni trajalo dolgo, pa se je čulo za steno neko prestavljanje in ropotanje. Naenkrat se je stena odmaknila in prikazal se je ozek vhod.

Presenečena sta dečka obstala. Krmar Erlen si je bil preuredil prostor kot kajuto na ladji, tako da je človek nehote mislil, da sliši udarjanje valov na okroglo okence v steni. Nedoločena, zelenkasta, mračna svetloba je prihajala od tod; sobo samo pa je razsvetljavala s prijaznim bleskom prava ladijska svetilka, ki je visela nad surovo obdelano poklopno mizico. Na njej so bili razprostrti različni starinski pomorski zemljevidi, ki jih je Erlen ravnokar študiral.

Vstal je in prijazno pozdravil obiskovalce, kakor da bi jih že dolgo poznal. Tudi dečka sta dobila takoj zaupanje do tega starega pomorščaka s sivimi lasmi in ostrimi, svetlimi očmi.

Nato je poročala Cvetana o najdbi Toma in Branka v zakladnici. Iztrgani list iz stare mestne knjige je krožil naokoli. Krmar Erlen ga je skrbno zravnal in je vedno znova čital izumetničeno pisavo.

»Če bomo sploh mogli kdaj pobegniti iz tega mrtvaškega kraljestva, potem se nam bo to posrečilo le z zvijačo! Toda, poslušajte, gospodična Cvetana, in vas dvoje, mlada gospoda! Nastop zlatega dečka naj prinese — po tej stari prerokbi — prebivalcem mesta Estere odrešenje. Kako naj napravimo, da ne razočaramo meščanov, sami sebe pa vendar spravimo na varno?«

Krmarjeve besede so navdale Toma in Branka s skrbjo. Imel je prav! Mogoče se njihov načrt ne bo dal uresničiti ravno zaradi tega, ker ne bo prišlo obljubljenno odrešenje. Ampak poskusiti bo treba vseeno.

»Erlen,« je rekla Cvetana, »vi niste samo odličen pomorščak, ka-

kor je moj stric Mirko vedno zatrjeval, vi ste tudi zelo spreten v različnih rokodelstvih. Preštudirajte natančno to staro poročilo in napravite za Toma ali Branka — kdor bo že predstavljal »zlatega dečka« — oblačilo, ki se bo ujemalo s popisom v knjigi. Dokler se bo »zlati deček« prikazoval meščanom, bo vse mesto na nogah in upam, da takrat ne bo nihče mislil, da bi stražil mestna vrata. Ta čas moramo izrabiti, da se spravimo na varno. Tomo ali Branko bo prišel za nami, kako, to bomo tudi še pogruntali!«

Z občudovanjem je gledal Erlen v svojo mlado gospodarico in tudi dečka ji nista mogla odreči priznanja. Vse — edine žive prebivalce potopljenega mesta — je prevzela pravcata mrzlica pri misli na povratek k sončni svetlobi in na sveži zemeljski zrak. Ali se jim bo posrečilo? Najbližja bodočnost nam bo to povedala!

(Dalje prih.)

* * *

PAZI, KROK IN FLOK

To so psički - pravi brati,
strašno se imajo radi.
Kjer je Pazi, tam je Krok
in seveda tudi Flok.

Vsem obed je v isti skledi,
vsi trije so sladkosnedi,
pa se malokdaj stepó,
kdo naj kost in kdo meso.

Hrabri hiše so čuvarji,
dokler tat je pri ograji,
če pa vratca le odpre,
se po vrtu razbeže.

Vsega složno se bojijo,
le če muco zasledijo,
brž za njo kar v dir in skok
Pazi, Krok in tudi Flok.

P. PETRIČ